

Op de Hoogte

*Uitgave van de
Harense Historische Kring
Old Go*

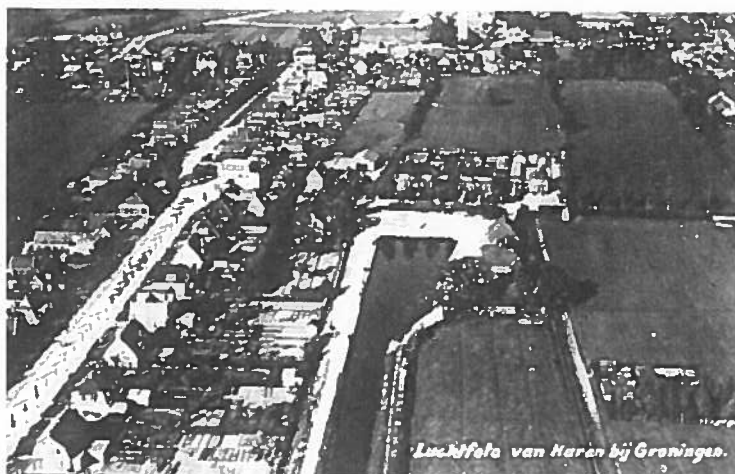
*Bevat geschiedenis en genealogie uit en om
de gemeente Haren*

3e jaargang nummer 1, 2012

Losse nummers € 3,-

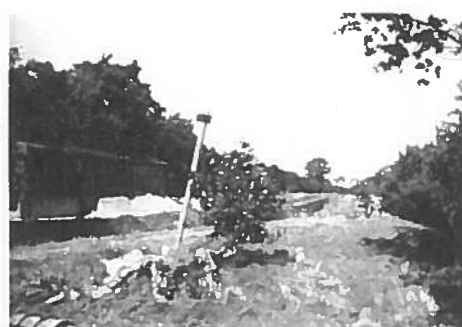
Rondom de Vaart van Haren—'t Hoar'n d'r voar'

Zomaar wat oude plaatjes. Als u er een aardige anekdote over weet, wil de werkgroep "oude verhalen" graag met u in contact komen.

Dan in 1963 wordt de Vaart gedempt. Nog snel wat foto's gemaakt door de heer Geert Bazuin. Op de onderste foto rechts de drekstoep. Voor de jongeren: de plaats waar de gemeente haar afval opsloeg. Wie meer wil weten, leze "Rondom het haventje" een boek over de families bij de foto's, mevr. Bakker, 2003.

Heeft u nog oude foto's die ons archief zouden aanvullen? U hoeft ze niet af te staan; we scannen ze ter plaatse. En als u er een mooi verhaal bij hebt, houden we ons helemaal aanbevolen!

DODENHERDENKING BIJ APPËLBERGEN

Donderdagmiddag, 3 mei 2012, 14.00 uur

Om 14:00 uur zal vanaf het paviljoen Appèlbergen een **STILLE TOCHT** naar het **MONUMENT** plaatsvinden, waar de **HERDENKING** gehouden zal worden.

De 34 slachtoffers van de **MEISTAKING** 1943 worden op die plaats ieder jaar op 3 mei herdacht. (de dag waarop het monument (in 2003) is geplaatst; de meeste mensen gefusilleerd zijn en hier in massagraven zijn gedumpt).

Verschillende personen zullen met woord en muziek aan de plechtigheid hun medewerking verlenen. Spreker dit jaar is: de heer J.H. Bats, burgemeester van Haren.

Muzikale medewerking zal verleend worden door het koor: Kooriander.

Na de bloemstuklegging en rondgang wordt u in het Paviljoen Appèlbergen een kopje koffie aangeboden.

Het bestuur van het "3 mei Comité Appèlbergen" hoopt dat ook dit jaar weer velen aanwezig zullen zijn.

DAT WIJ NOOIT VERGETEN WAT ZIJ VOOR ONZE VRIJHEID DEDEN.

Nadere informatie kunt u contact opnemen met Ella Postema (voorzitter) tel: (050) 526 3429

Harens Historische Kring "Old Go"

Adres secretariaat:

Jan Offereins, *Borgsingel 3, 9753 CD Haren*

Rabobank: 1570.71.286 tnv.

Harens Historische Kring "Old Go"

Open huis:

Elke donderdag van 13:30 tot 15:30:

Oude Brinkweg 12a, Haren

Bestuur

Voorzitter:

Ali Bakker

Secretariaat / Redactie:

Jan Offereins

www.oldgo.nl Contactpersoon website: Jan Kalter

Vormgeving en productie: Siebrand Braaksma

Nieuwe leden:

Het lidmaatschap kan op elk moment ingaan.

Kosten: Euro 15,

gezinslid: Euro 25.

Inhoud

Mooie oude plaatjes van De Vaart te Haren	2
Gegevens en activiteitenoverzicht	3
Old Go-tjes in Op de Hoogte	4
Waar zat de schilder?, Reactie	4
Rederijderskamer Eendracht Noordlaren, – een speurtocht	5
De Commodore jaren	7
Hofdstuk V Op het houden van nachtwachten	8
Groninger Archieven	9
Landbouwhuishoudschool Theda Mansholt	10
200 jaar gemeentebestuur Haren	11
850 jaar Haren? Hoe oud is Haren werkelijk?	12
Speelgoed Swarte: een begrip in Haren	14
Konings totaalinstallateurs	15
Astoria, Intermezzo en Sassenhein	15
Advertenties	16

Activiteiten en overzicht Old Go

Doelstelling Old Go: Het bundelen, bevorderen en naar buiten brengen van de belangstelling voor en kennis van de geschiedenis van de gemeente Haren

Activiteiten:

Lezingen: twee keer per jaar

Excursies: één keer per jaar

Tentoonstellingen organiseren

Rubriek in "Haren De Krant"; elke maand

Rubriek op radio Haren FM; de voorzitter snijdt hierin actuele zaken aan, die betrekking hebben op de plaatselijke geschiedenis en de vereniging

Kraampjes op (Kunst-)markt en Groninger Archief om onze kring bekendheid te geven

Op de Hoogte, ons blad, verschijnt drie keer per jaar

De website:

Met actuele zaken: ons archief, literatuurlijst, foto's, oproepen

Webredactie: Maria Staal, Dick Schaap en Jan Kalter.

De werkgroepen:

Oude verhalen. Contactpersoon: Dick Schaap

Digitaal fotoarchief: Dick Schaap

Melkfabrieken: Ab Deelman en Jan Dijkema

Archief:

We hebben *ruimte* tot onze beschikking aan de Oude Brinkweg 12a, Haren

(boven judoschool). We hebben er 1 x per week *open huis* en werken aan ons *archief*

Openingstijden: donderdag 13.30-15.30 uur

Samenwerkingverbanden:

Monumentendag wordt georganiseerd door de gemeente Haren in samenwerking met Old Go.

Historisch Platform Gorecht is een samenwerkingsverband met de gemeenten/ historische verenigingen van Slochteren, Hoogezand-Sappemeer, Scharmer-Harkstede, Klooster Yesse en de provincie Groningen.

In de maak: samenwerking met de Historische Commissie Haren en de Commissie Letteren

Old Gootjes

in

Op de Hoogte

Het nieuwe voorjaar, een nieuw geluid ook bij Old Go. Ons krantje, liefdevol aangeduid met deze naam, heeft een echte titel gekregen.

“Op de Hoogte” gaat de naam worden van ons lijfblad.

Ja, Op de Hoogte waar verwijst dit naar?

In het boek Golden Raand wordt gesproken over “up de hoechte” voor de streek bij Groningen stad en omgeving.

“Groningen ligt ‘up de hoechte unde wo up een stert van drentland und is continens met vrieslant’. Geschreven in de 16^e eeuw door Johan Rengers. Niet alleen van de stad Groningen ook van het omliggende Gorecht. Met de hoogte werd de Hondsrug bedoeld. (Golden Raand door M.Schroor en J. Meijering)”

“Up de hoechte” zou een deftige naam voor ons overigens laagdrempelige vereniging zijn geweest.

Deze naam is het niet geworden. De Hoogte is ook een wijk in Groningen. De eventuele verwarring met deze wijk nemen we op de koop toe.

Haren verwijst ook naar hoogte. Iedereen die van oost / west naar de Rijksstraatweg fietst weet dit. Je moet trappen naar de hoogte van de Hondsrug.

De naam: *Op de Hoogte* is inmiddels plechtig geopend op onze jaarvergadering.

Met Old Go gaat het goed.

Het ledental stijgt gestaag. De website blijft actueel. De werkgroep Oude verhalen houdt inspirerende interviews: kijk maar naar het artikel van de Rederijkerskamer “Eendracht” in Noordlaren.

Ik hoop dat u geniet van deze “Op de Hoogte”.

En hoort zegt het voort:

We willen dit jaar ons ledental flink verhogen.

Donateurs en sponsors zijn ook erg welkom.

Tot slot wil ik u nog wijzen op het open huis wat wij elke donderdagmiddag hebben in het judogebouw/ gymzaal aan de OudeBrinkweg 12a.

Er zijn al verschillende mensen langs geweest al dan niet vergezeld van foto's en oude documenten, of met vragen.

U wordt ontvangen met thee en koffie tussen 13.30-15.30 uur.

Ali Bakker

Voorzitter Old Go

Maart 2012

Waar zat de schilder?

Ik heb geen oplossing, maar maak het probleem nog wel wat lastiger.

Er waren meer wegen in Haren met de naam *Achterweg*. Ik kom die naam bijvoorbeeld ook tegen voor de huidige *Weg voor de Jagerskampen*.

Eigenlijk waren alle wegen evenwijdig aan de (enige) hoofdweg (de huidige Rijksstraatweg) een *achterweg*.

Daarnaast lijkt me de vermelding dat Haren in 1871 slechts één molen had niet juist.

Volgens *Bunskoeke (Molens tussen Stad en d'Olde Landschap; HHR nr 1)* brandde de molen aan de oostzijde van de Rijksstraatweg in 1871 af, maar vond wel herbouw plaats.

In 1885 werd deze herbouwde molen gesloopt.

Vanaf dat moment telt het centrum van Haren slechts één molen.

E. van Koldam

Rederijderskamer Eendracht Noordlaren – een speurtocht

De foto

OldGo kreeg een telefoontje van de heer **Koolman** uit Eelde over een mogelijk interessante foto van een gezelschap. Het gezelschap was volgens een bord op de voorgrond gefotografeerd vanwege het 40-jarig jubileum van de Rederijderskamer Eendracht in Noordlaren.

Onze interesse was gewekt: Wie staan er op de foto?

Wat deed een Rederijderskamer? Wat betekende de Rederijderskamer voor Noordlaren? Het waren maar een paar van de vragen die bij ons opkwamen.

De speurtocht begon.

Ze wist meer van de personen op de foto:

Bovenste rij, van links naar rechts:

Alonsa Venekamp, dochter van de voorzitter, grimeuse

Onbekend (boerenknecht)

Onbekend (boerenknecht)

Job Snijder, de broer van Henny

onbekend

Geesje Hadding, dienstmeisje bij een boer

Jantje Harms, nichtje van Mettie Snijder-Harms

Roelie Harms, zus van Jantje

Buist, misschien de vader van schilder Buist

Zoeken

De heer Koolman kon ons vertellen dat hij in Noordlaren was opgegroeid, familie was van de familie **Kloots** (die een belangrijke rol speelt in dit verhaal) en via die weg de foto in zijn bezit had gekregen. Hij kon slechts enkele namen noemen.

De plaatsing van de foto in de rubriek "Ik zoek" van het Dagblad van het Noorden bracht meer licht in de zaak.

Er meldde zich een mevrouw **Henny Bronsema-Snijder**, geboren in 1922 en opgegroeid aan de Vogelzangsteeg in Noordlaren. Zij wist zich leuke details te herinneren van de rederijderskamer.

Zo was haar zes jaar oudere zusje, **Grietje Snijder**, eens gevraagd mee te doen bij een uitvoering van de Rederijderskamer. Ze hadden in een toneelstuk een meisje nodig dat een beetje leuk kon zingen. Grietje was toen 14 jaar. Ze moest een liedje zingen over een vogeltje, herinnert Henny zich nog. Vlak voor een uitvoering werd er een voorstelling gegeven voor alle kinderen in de buurt. Zo kwam Henny in aanraking met de Rederijderskamer. Tijdens een voorstelling kreeg ze altijd een flesje limonade met een knikker erin! (een zgn. kogelflesje).

Middelste rij:

Geert Koops, getrouwd met de dochter van Derk en Roefie Eisses

Eppi (Egbert) Harms, getrouwd met Grietje Snijder, zus van Henny

Klaas Kloots, eigenaar van het café

Geert Rozema

Venekamp, voorzitter en regisseur

Zittend:

Grietje Harms-Snijder, zus van Henny

Mettie Snijder-Harms, de schoonzus van Henny (getrouwd met broer Pieter).

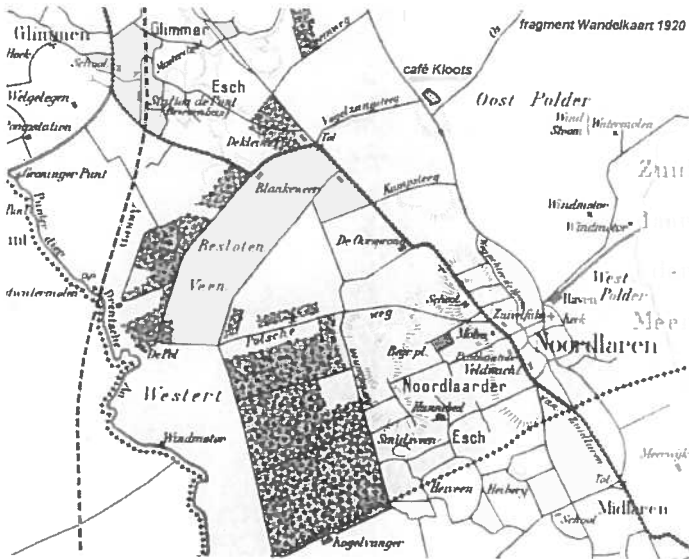
De foto is rond 1938 gemaakt in café Kloots, Lageweg 2, Noordlaren

Rederijderskamer Eendracht Noordlaren

De Rederijderskamer Eendracht Noordlaren werd in 1898 opgericht door een aantal goedgeboeren (Bolhuis en Hoenderken) uit Noordlaren, die veel land en een "bank" in de kerk hadden.

Elk jaar werden in de winter en het vroege voorjaar uitvoeringen gegeven in, onder meer, café **Kloots** aan de

Vogelzangsteeg, hoek Lage Weg in Onnen.
Café Kloots werd gerund door Klaas Kloots (1886-1960), Willemetje Kloots (1883-1962) en Cornelis Kloots. De broers waren eigenaar. Veel leden van de Rederijderskamer woonden aan de Vogelzangsteeg. De broers Klaas en Cornelis Kloots hadden ook een boerderij aan de Vogelzangsteeg.

De uitvoeringen

Uitvoeringen werden van te voren aangekondigd als een feestelijke vergadering met bal na.

Op het programma stonden voornamelijk blijsspelen. Het programma van januari 1902 vermeldt drie stukken:

- *De dochter van de portier*, toneelspel in 3 bedrijven
- *De Inkwartiering bij Jaap Beiersch*, blijspel in één bedrijf.
- *Verliefd op mevrouw*, oorspronkelijk blijspel in één bedrijf.

De inhoud van de stukken is niet bekend, maar is haast wel te raden op basis van de titel en de personages die erin voorkwamen als, in het derde stuk: jeugdige weduwe en advocaat, dienstknecht en dienstmeid.

Door de specifieke titel van het stuk *De Inkwartiering bij Jaap Beiersch* was op Internet te vinden dat het geschreven is door Bernard Bolle, in Arnhem gepubliceerd is in 1886. Deze Bernard Bolle is op 22 Mei 1862 te 's-Gravenhage geboren.

Uit de rolbezetting valt op te maken dat er complete families aan meededen. In *De dochter van de portier* spelen zes leden van de familie *Hoenderken* mee. Ook de naam *Kloots* komt voor.

Overigens hadden sommigen een niet al te moeilijke rol: *J. Hoenderken* en mej. *I. Buirma* speelden in het eerste stuk een zwijgende rol.

Op basis van een andere opgedoken foto blijkt dat er ook buitenoptredens waren.

Programma, plaats en datum zijn niet bekend. Namen achterop de foto, van links naar rechts:

Ep Harms, Andries Rozema, Jannes Honebeek, Ep Harms (wie is de echte?), Harm Rutgers.

De doelstelling

De *doelstelling* van een rederijderskamer was in algemene zin de **verheffing van het volk met betrekking tot taal**. Voordrachten en uitvoering van toneelstukken waren het middel daartoe.

Vaak ging het ook om ontspanning; mevrouw Henny Snijder formuleert de doelstelling als: De gewone man laten genieten van de cultuur.

Er zijn geen statuten gevonden dus is niet duidelijk of er een officiële doelstelling was geformuleerd.

Het provinciaal verbond

In de provincie Groningen bestaan thans nog een tiental rederijdersverenigingen, waarvan één ook onder de naam Eendracht (Zuidhorn). Ze zijn alle aangesloten bij het Koninklijk Provinciaal Groninger Rederijders Verbond. (www.kpgrv.nl)

Dit verbond heeft verklaard dat de Rederijderskamer Eendracht uit Noordlaren zich niet heeft aangemeld bij het verbond. In oude notulenboeken van het Groninger Verbond komt Eendracht Noordlaren niet voor. Er zijn ook geen vermeldingen van Eendracht Noordlaren in lijsten van rederijderskamers en hun stichtingsdata in het boek van Oscar Westers: "Welsprekende burgers Rederijders in de 19e eeuw" noch in "De kamers van Rhetoria in de lage Landen" van Leon van de Velde. Dit maakt het waarschijnlijk dat de vereniging geen statuten heeft opgesteld en ingediend.

SLECHTS DE INGANG staat nog van een café te Noordlaren dat in vlammen is opgegaan. De bewoners konden zich ternas vernood, ruzden.

De afloop

De Rederijderskamer Eendracht in Noordlaren bestaat niet meer. Het is niet bekend hoelang na het 40-jarig jubileum in 1938 de Rederijderskamer nog heeft bestaan.

Café Kloots waar veel uitvoeringen werden gehouden en mogelijk is geoefend is in 1937 in brand gevlogen, volgens een foto in het Geïllustreerd Zondagsblad van 8 mei 1937.

Het kan zijn dat de bewoners van de Vogelzangsteeg door het verloren gaan van hun oefenlocatie wat minder gemotiveerd waren en Eendracht Noordlaren langzamerhand de aandacht verloren heeft.

Er is bekend dat in 1936 een toneelvereniging **TOGO** (Tot Ons Genoegen Opgericht) is opgericht. Er heeft

Toongeluitvoering
door „T.O.G.O.” van Glimmen in Café KLOOTS te Noordlaren op Zaterdag 13 Maart a.s. Aanvang precies 6.30 uur. Zaal open 6 uur. Kaarten aan de kas.

in het Nieuwsblad van het Noorden van woensdag 10 maart 1943 een aankondiging gestaan van een uitvoering op 13 maart in café Kloots.

TOGO heeft op deze manier de rol van de Rederijderskamer Eendracht overgenomen. Het café is kennelijk na de brand herbouwd of op een andere locatie geopend. TOGO is in 2007 ontbonden.

In 1993 is er een nieuwe toneelvereniging "De Deurzetters" opgericht, die nog steeds bestaat en elk jaar uitvoeringen geeft in het Dorpshuis de Hoeksteen te Noordlaren.

We kunnen veronderstellen dat de nieuwe verenigingen ten gevolge van een drang naar vernieuwing opgericht zijn en steeds de oude verdrongen hebben. In die zin zijn ze te beschouwen als een voortzetting van de rederijderskamer Eendracht in Noordlaren.

Februari 2012 – Werkgroep Oude Verhalen

De Werkgroep Oude Verhalen is een werkgroep van de Harense Historische Kring "Old Go".

Het doel is de belevenissen en visie van (oudere) Harenaars en andere bewoners van het Gorecht vast te leggen, te bewaren en te ontsluiten.

Als u graag ook iets, wat u heeft meegemaakt, wilt delen, kunt u contact opnemen met werkgroepvoorzitter Dick Schaap, 050—534 1612, djschaap@home.nl.

De Commodore jaren

Het is 1980, ik ben 12 jaar en mijn vader ruimt een deel van zijn hokje op. "De telex gaat eruit" zegt hij.

Hij is zendamateur met een grote liefde voor elektronica. Via zijn werk "Stork" krijgt hij de mogelijkheid om een computer uit te proberen. Het is de Commodore *PET CBM 3000*. Kort gezegd CPU: 6502 op 1 MHz - RAM: 8 kB - ROM: 18 kB, inclusief BASIC 1.0 - Video: 9" groene monochrome monitor met 40x25 karakters.

Ik had er niks mee, Ik kom er niets mee. Eigenlijk was het een slimme rekenmachine, Deze "bak" is vrij snel weer terug naar kantoor. Er kwam een *VIC20* ook van Commodore. Dit was de eerste "home computer". We sloten hem aan op een gewone TV: Wauw, kleur.... Dat was voor mij al een hele stap voorwaarts. De kast zelf was een stuk kleiner. De TV een stuk groter dan die van de CBM 3000.

Intern draaide alles op dezelfde CPU en geheugen. Alleen naast de gewone tekstmodus, was er een grafisch modus van 176*184 pixels van elk 3 kleuren. Daar zat de wereld op te wachten! Echter, ik mocht er nog niets op doen dan zo nu en dan een knop in drukken. Even kort maakte mijn vader een stap naar de C16 maar al snel kwam er in 1983 de *Commodore 64* in huize Bron.

Dit was de eerste serieuze computer waar ik bijna dagelijks mee speelde. Ja, speelde vooral spelletjes, spelletjes en nog eens spelletjes. Ik kreeg zere handen van het bedienen van de joystick. Maar daar later meer over. Eerst even de C64 in een aantal getallen: Intern had die 64 Kb met een 6510 CPU die nog steeds draaide op 1 Mhz. Het operating system (OS) was basic 2.0. Het grafische gedeelte had 320 * 200 punten en 16 kleuren. Om programma in de computer te laden maakte je gebruik van een datasette. Een cassette recorder die d.m.v. geluid de programmering van en op een cassettebandje zette. Ook waren en na een tijdje 5,25" disk-drive te krijgen, maar die vond mijn vader te duur.

Uiteindelijk zijn er 17 miljoen van verkocht en daarmee had Commodore een marktaandeel van bijna 40% in handen. Atari, Apple en IBM hadden weinig in te brengen in dit succes. Naast de hardware waren er bijna 10.000 software titels te verkrijgen die geschikt waren voor deze home computer.

Na een paar maanden spelletjes was ik er helemaal flauw van en begon mij meer te interesseren voor het programmeren. Dat kwam omdat ik de spelletjes niet kon winnen (mijn handen deden pijn) en probeerde de programmering zo te veranderen zodat dat wel lukte. Tja, maar dan was de lol in het spelletje ook snel weg want dan won je altijd. Tijd voor nieuwe uitdagingen; en die kwamen er.

Herman Bron, *DIGNO computers* (wordt vervolgd)

Hoofdstuk V *Op het houden van nachtwachten*

Een hoofdstuk uit verordeningen van de gemeente Haren uit 1864

Art. 51. Ieder mannelijk ingezetene der gemeente, in het bezit zijner burgerlijke regten zijnde en niet beneden de twintig jaren oud, is lid der nachtwachts, voor zooverre hij op de rooster in art. 56 vermeld, voorkomt.

Art. 52. In elk dorp zullen des nachts op tijden door Burgemeester en Wethouders te bepalen twee dezer mannelijke ingezetenen wacht houden, behoudens het bepaalde in art. 56. Als dorpen en gehuchten waar afzonderlijk nachtwachten of rondes zullen worden gedaan, worden beschouwd:

Het dorp Haren

Het dorp Noordlaren

Het gehucht Essen

Het gehucht Onnen

Het gehucht Glimmen

Het gehucht Harenermolen, bestaande uit de woningen gelegen tusschen die van J. Bolhuis Everts en van Oeckelen ten zuiden, en A. Nijdam sectie K no 1240 ten noorden, genoemde woningen er onder begrepen.

Het gehucht Hoornschedijk

Het gehucht Helpman

De Molenstreek

Euvelgunne

Splitsing of vereeniging kan door Burgemeester en Wethouders worden toegestaan.

Art. 53. Van de waarneming der nachtwachten worden verschoond. De wijkmeesters en hoofdmannen. Die den ouderdom van 60 jaren hebben bereikt, en Diegene die door ziekte of hinderende lichaamsgebreken in de waarneming der wacht worden belet, voor zooverre de onder B en C genoemden zich niet kunnen doen vervangen, de geldigheid der alhier vermelde redenen van verschooning, ofwel andere dan deze, blijft ter beoordeling van Burgemeester en Wethouders.

Art. 54. De tijd en duur van elke nachtwacht wordt door Burgemeester en Wethouders bepaald en zal in den regel zijn van tien uren 's avonds tot vijf uren 's morgens, behoudens het bepaalde in art. 55.

Art. 55. Ingeval zich gedurende de nachtwacht iets buitengewoons mogt voordoen, waardoor langer zamenblijven in dienstbetoon noodig werd, zal het getal in art. 52 en de tijd in art. 54 vermeld, door den Burgemeester kunnen worden vermeerderd en verlengd.

Art. 56. De beurten tot het houden van nachtwachts, worden, volgens een door Burgemeester en Wethouders daarvan jaarlijks in den maand October, te maken rooster, voor iedere wijk bepaald, als wanneer mede door hen den wijkmeester een hoofdman wordt toegevoegd.

Art. 57. De wachtdoende personen geven na afloop hunner toer, op den daarop volgenden morgen voor 9 uren kennis aan hunne opvolgers, die aan de beurt staan, op de boete van een gulden, tevens met overgave der pieken, waarvan zij van gemeentewege tot wapening zullen worden voorzien. De rondes zullen elkander des gevorderd wordende wederkeerig

bijstand bieden.

Art. 58. Uit elk gezin wordt voor denzelfden nacht niet meer dan een persoon geroepen.

Art. 59. Plaatsvervanging is toegestaan, tegen betaling van vijftig cent, voor elke wacht, mits te voldoen voor 12 uur op den dag voor de wacht, aan den hoofdman.

Art. 60. De nachtwachts zijn verplicht te waken voor de veiligheid der personen en eigendommen.

Art. 61. Zij zullen tot dat einde hun dorp of gehucht, 's nachts zooveel malen afronden als tot dat doel noodzakelijk wordt geacht en hun door de hoofdmannen bevolen wordt, bij wie zij voor den aanvang der wacht, de noodige orders gaan hale

Art. 62. Ingeval de nachtwachts, iemand mogten betrappen, die bezig is zich het eigendom van een ander toe te eigenen of zulks reeds heeft gedaan, zullen zij hem, voor den Burgemeester of die hem vervangt, brengen, met al hetgeen zij bij hem hebben bevonden.

Art. 63. De nachtwachts zijn in zulk een geval gemagtigd tot het rikwieren van adsistentie zooals zij die op den best mogelijke wijze kunnen verkrijgen.

De kosten op die adsistentie vallende ingeval daarvoor vergoeding wordt verlangd, zullen door de gemeente worden betaald.

Art. 64. De personen die de wacht hebben zullen zich gedurende de wachttijd niet van elkander mogen verwijderen. Wanneer zij na het eindigen van iedere ronde mogten willen uitrusten, zullen zij zich gezamenlijk in hunner woning begeven. De rust zal niet langer dan een half uur mogen duren.

Art. 65. De nachtwachten zijn bij het ontstaan van brand verplicht, het heele dorp of gehucht door, brand! te roepen, met bijvoeging van de plaats; - zij zullen door een expres, daarvan de Burgemeester; den brandmeester, alsmede den opperbrandmeester, onmiddellijk kennis geven.

Art. 66. De wacht zal, wanneer hun iets bijzonders is voorgekomen, daarvan rapport doen aan hunnen hoofdman.

Art. 67. De nachtwachts die een op de daad betrapte dief aanhouden, met dat gevolg, dat hij wegens die misdaad wordt gevonnisd, zullen gezamenlijk, des verkiezende, uit de gemeentekas een premie genieten, naar evenredigheid van de belangrijkheid van de arrestatie en den diefstal, welke echter de somma van twintig gulden niet zal te boven gaan.

Art. 68. De wijkmeesters en hoofdmannen, ieder voor zoveel hunne wijk aangaat, zijn gehouden op de rigtige en ordelijke wijze, waarop de wacht hare diensten bewijst, toe te zien, en voor plaatsvervanging, wanneer die gevorderd wordt te zorgen. Zij geven van alle verzuim, weerspanning of ongeregelheden, die gedurende het houden van de nachtwacht plaatshebben onverwijld kennis aan de Burgemeester.

Art. 69. Het te laat beginnen of te vroeg eindigen van de nachtwacht, het misbruik van sterke drank, zolang de wacht duurt, en alle verdere, overtredingen der bepalingen van dit hoofdstuk, zullen worden gestraft met een geldboete van 1 tot 3 gulden, of met een gevangenisstraf van 1 tot 3 dagen.

zijn de Groninger Archieven een onuitputtelijke bron van inspiratie en informatie. U kunt een gratis e-mail abonnement aanvragen: zie ww.groningerarchieven.nl. Naast het ontsluiten en digitaliseren van archiefmateriaal, houdt men regelmatig interessante lezingen.

Thans loopt een serie genaamd:

andere lu binnen ook lu.

En de laatste update van digitaal nieuwe toegangen die beschikbaar zijn gekomen, nieuwe genealogische publicaties en nieuwe Groningse aanwinsten van de bibliotheek geef ik u hieronder:

Toegangen kunt u raadplegen in de studiezaal en op onze website:

- 328 Hervormde gemeente Wetsinge-Sauwerd, 1683-1969
- 905 Gereformeerde kerk van Wetsinge-Sauwerd, 1857-1986
- 947 *Aanvullingen op het archief van de Groninger Maatschappij van Landbouw, 1806-1993*
- 1470 *Groninger Sport Vereniging Be Quick, 1886-1992*
- 2291 Dossiers en kaarten van bestemmingsplannen uit het archief van het college van Gedeputeerde Staten van Groningen, 1930-1976
- 2583 (Latere) Stadsheerlijkheid Wedde, 1316-1618
- 2627 Stichting Noordijker Gemeenschap, 1951-1984
- 2630 Christelijk Mannenkoor Da Capo, 1959-2009
- 2634 Vereniging voor dorpsbelangen Zijldijk, 1997-2007
- 2637 Verzameling opschriften en foto's van graftekens op Joodse begraafplaatsen in Nedersachsen
- 2642 Coöp Ver v. Uitvaartverzorging UA Groningen 1939-54
- 2644 Krans van professorendames, 1949-2009
- 2647 Stichting Jufvrou Bachiene Fonds, 1885-2001

Genealogische publicaties in onze bibliotheek;

deze kunt u aanvragen en raadplegen in onze studiezaal:

- Algemeen Doopsg. Fam. in Groninger Veenkoloniën en Selwerd (1586-1811). Dl. 1-5 (aanvraagnr. 1957 – 27092 tot 27096)
- Algemeen Familiengeschiedlich relevante Quellen im Rheiderland und in der benachbarten niederländischen Provinz Groningen. In: Quellen und Forschungen zur Ostfriesischen Familien- und Wappenkunde. - Jaargang 60 (2011) Nr 4
- Afman: een gewone familie met unieke naam 1650-2011
- Boiten: een schippersgeslacht (aanvraagnr. 1957 – 27011)
- Bossina Twee korte Hogelandster genealogieën onderling verknoot door huwelijken uit 1781 en 1782. In: Groningen, jaargang 19 (2012) Nummer 1 (Betreft de families Bossina(de) en Molenbeek.
- Van Dijk: Voorouders Van Dijken - Van Dijk. Met CD-Rom.
- Halsema: Het geslacht Halsema uit Loppersum: familiestamboom van ca. 1620 tot 2011
- Krijthe: Twee Krijthe stammen in de 17e en 18e eeuw. In: Drents Genealogisch Jaarboek, Jaargang 18 (2011). Bevat verwijzingen naar familieleden in stad en provincie Groningen.
- Mepsche: De Mepsche (hun wortels en stamboom)
- Neerings: Genealogie van het geslacht Neerings, 1670-2012
- Piccard: Nageslacht Piccardt. Hoofdstuk 4. De nakomelingen van Helena Regina Piccardt. In: Vrouger : orgaan van de Historische Vereniging Scharmer-Harkstede en Omstreken, Jaargang 16 (2011) Nummer 32.
- Poel Kwartierstaat Geeske Koeman-Poel. In: Terra Westerwolda, tijdschrift voor de geschiedenis van Westerwolda en de Kanaalstreek, Jaargang 1 (2012) Nummer [2]

Sietzema: Kwartierstaat Sietzema – Politiek

Tilbusscher: Genealogie van de familie Tilbusscher : naam geregistreerd op 17 mei 1827 door acte van bekendheid bij de Rechtbank van Appingedam, daarvoor zeer waarschijnlijk Busscher Zeven - Seven - Zeeven (Kempers/Knevelbaard) : geschiedenis en genealogieën van twee families uit de Groninger Veenkoloniën, 1650-2011. Aanvulling 2b: Correcties en aanvullingen

Groningana-publicaties in onze bibliotheek; deze kunt u aanvragen en raadplegen in onze studiezaal:

Een modern dorp in het groen: de uitbreiding van Haren 1945-1980. Dl.1: Tekst en Dl. 2: Afbeeldingen (aanvraagnr. 1957 – 27097 en 27098)

Stop de aanbestedingen: over de sociale gevolgen van de aanbestedingen in het ov in Groningen en Drenthe 2009.

De middeleeuwse kloostergeschiedenis van de Nederlanden. Dl. 3. : Kloosters in Groningen (aanvraagnr. 1957 – 27121)

Schnitgers droom : een nieuw leven v h orgel van de Der Aa-kerk

Een halve eeuw Russisch Orthodoxe Kerk in Groningen : verleden, heden en toekomst van een multinationale parochie
Extra watersnoodeditie januari 2012. Special van: Tilproat: dorpskrant Woltersum. - Jaargang 29 (2012), 131 p.

Jubileumexpositie 40 jaar Trefshot . Trefshot is een fotoclub
Grunnegers: de mooiste plekjes in stad en provincie Groningen

Joods leven in Groningen: oorsprong en herinnering

Kleine ijstijd aan het Wad = A minor ice age at the Wadden Sea
Winschoten terug in de tijd : dl. 2. Fotoboek. Met Facs. Plattegrond gemeente Winschoten 1936.

Kom, vul de glazen : oude plattelandscafés in Groningen / Nina van den Broek. 2e geh. herz. dr.

400 jaar Veenkoloniën : strepen aan het water

Restauratie molen de Entreprise. Restauratie van windmolen de Entreprise in Kolham in foto's.

De gracht van het 'Huis te Beyum' Beijumerweg 15 te Groningen
Definitieve versie rapport opgraving.

Liever dood dan slaaf (Ljeaver duad as slav) : de Bloedbroederschap van de Scholtenhuiszolder

De middeleeuwse kloostergeschiedenis van de Nederlanden. Dl. 2. : Dagelijks leven (aanvraagnr. 1957 – 27046)

Abe Kuipers (aanvraagnr. 1957 – 27052)

Terug naar Oude Pekela. Over de nasleep van de kindermisbruikaffaire in Oude Pekela in 1987.

Wereldberoemd in Bedum en omstreken: inspiratieboek voor actieve ondernemers. Over bakker Klaes Hoekstra in Bedum en diens eigenzinnige ondernemerschap.

Wereldberoemde klanken: het Schnitgerorgel in de Der Aa-kerk te Groningen en zijn voorgangers (aanvraagnr. 1957 – 27044)

Het lied van de Eems: van de monding naar de bron

Platform 1300: de Ommelanden i h licht van wat elders gebeurde
Dromen en geheimen : de andere wereld van Arie Zuidersma;

Arie Zuidersma was voorz. van De Ploeg van 1969-1978.

Van Harssens naar Hefswal: fotoboek Noord Groningen

Eendenkooien : toekomst voor de eendenkooi van Glimmen

Schatten uit de schaduw Nieuwe legenden uit Groningen Nav archeologische voorwerpen die te maken hebben met de geschiedenis van Groningen worden historische feiten verweven met fictie

Ruilverkaveling Sauwerd 1965-2011 (aanvraagnr. 1957 – 26964)
200 jaar gemeentebestuur Haren (aanvraagnr. 1957 – 27022)

Tot een'ge arbeid ongeschikt?: de bewoners van het cisterciënzer vrouwenklooster Yesse (aanvraagnr. 1957 – 26992)

Groningen 1948-1968 vastgelegd door Fotobedrijf Piet Boonstra
Canon van het Oldambt (aanvraagnr. 1957 – 26986)

En zo voorts. Te veel om op te noemen! Zie de website

Landbouwhuishoudschool Theda Mansholt

In de verzameling foto's van OldGo bevindt zich een foto van de Landbouwhuishoudschool Theda Mansholt* aan de Westerse Drift. De foto is omstreeks 1960 genomen en toont een gebouw van drie vleugels in H-vorm met een aardig ruime tuin.

In de middenvleugel waren lokalen aanwezig en die zijn er ook nu nog.

De grote tuin is grotendeels verdwenen; links op foto 1 is te zien dat een serie lokalen aan de linkervleugel is vast gebouwd. De kleine ruimte tussen de gebouwen

Haren, Landbouwhuishoudschool Theda Mansholt

De school is gelegen aan de Westerse Drift ongeveer ter hoogte van de Ruiterssteeg, te zien op een fragment van een kaart van Haren uit 1959.

is het enige dat er van de tuin over is.

Het gebouw staat er nog steeds en is nu een dependance van het Zernike College waar zo'n 1200 leerlingen gehuisvest zijn. Het gebouw is uitgebreid met vele lokalen en op het terrein zijn talloze noodlokalen neergezet.

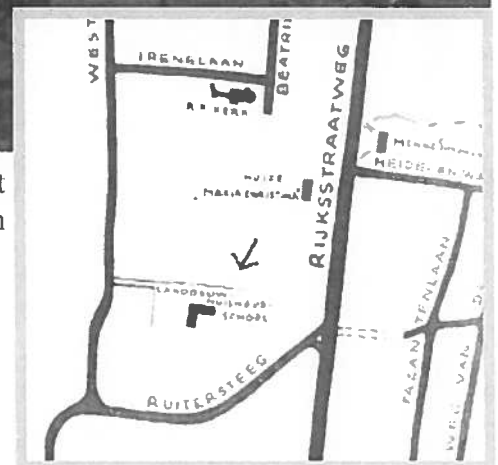

Foto 2 toont de ingang van de linkervleugel nabij de schoorsteen.

*Theda Mansholt (1879-1956) is de grondlegster van het Landbouwhuishoudonderwijs. Zij is de tante van de bekende Sicco Mansholt, voorvechter van de Europese eenwordingsgedachte.

Februari 2012 - Dick Schaap48

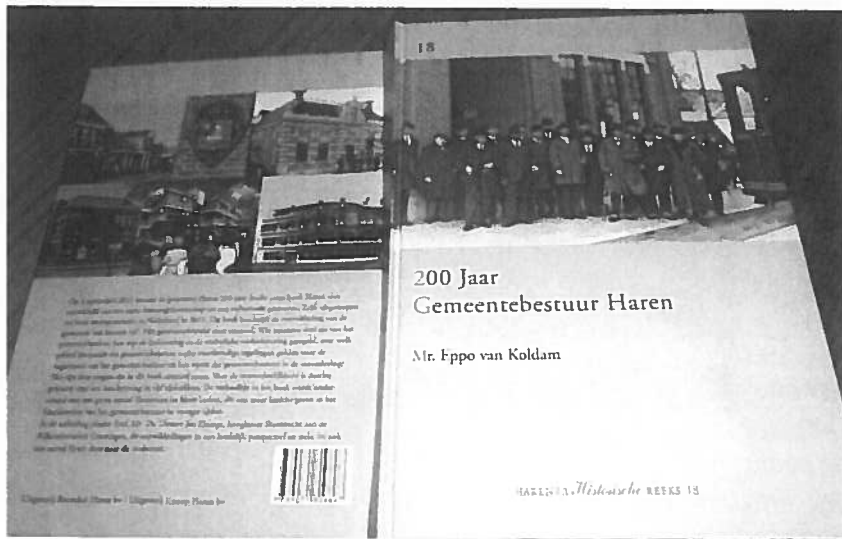
Een open dag die onlangs is gehouden bood de gelegenheid om eens rond te kijken en na te gaan welke historisch elementen er nog zijn.

Op foto 1 is een deel van de linkervleugel te zien. Vroeger was dit de huisvesting voor de leerlingen van de school. Thans is het in gebruik voor administratie, studieadviseur en andere schooldiensten. De balustrade is er nog, evenals de deuren van de vertrekken en de pijpen boven het dak.

200 Jaar Gemeentebestuur Haren

De geschiedenis herhaalt zich ... ook in Haren

Mr. Eppo van Koldam
Harener Historische Reeks nr 18,
Haren 2011
Uitgeverij Boomker Haren/Uitgeverij Knoop
Haren
ISBN 978.90.71809.89.7
Tot stand gekomen met financiële steun van
de gemeente Haren en het departement
Groningen-Haren van de Maatschappij tot
Nut van 't Algemeen.
Euro 22,50

Gesteggel over het nieuwe gemeentehuis dat er uiteindelijk in 1975 kwam, en in 2011 weer verdween, over gemeentelijke herindelingen, opgaan in de gemeente Groningen, kortom: er is niets nieuws onder de zon. Kritiek op de politiek is van alle tijden. En wat er ook wordt besloten: je kunt het nooit *iedereen* naar de zin maken!

Eppo van Koldam, goed ingevoerd in de gemeentelijke politiek, beschrijft zijn boek als volgt:

“Dit boek beschrijft de historie van 200 jaar gemeentebestuur in Haren. Bewust is niet gekozen voor “200 jaar gemeente Haren” als titel. Die titel zou geen recht doen aan de opzet van de *Harener Historische Reeks*. Is het immers niet de bedoeling, dat juist door de totaliteit van delen uit de reeks een compleet beeld van de gemeente ontstaat?

We beperken ons dus in principe tot het gemeentebestuur. Bedoeling is dat dit boek een beeld geeft van de ontwikkeling van het gemeentebestuur in de afgelopen 200 jaar. Hoe stond dat gemeentebestuur in de samenleving, wie maakten er deel van uit, hoe was de huisvesting en de ambtelijke ondersteuning geregeld, over welk gebied bestuurde dat gemeentebestuur, welke staatkundige regelingen golden voor de organisatie van het gemeentebestuur?

Het zijn deze vragen die aan de orde komen.

Voor de overzichtelijkheid is daarbij gekozen voor de beschrijving in vijf tijdvakken. Een beeld kun je schetsen door voor een geheel tijdvak globaal de ontwikkelingen te beschrijven. Je kunt het ook doen door hier en daar diepte in te duiken. De details vormen dan het beeld dat voor de gehele periode illustratief is. Voor deze laatste aanpak is gekozen.”

Het is, voor de *Harener Historische Reeks*, een lijevig boek geworden. Wij bevelen het u graag aan.

BOOMKER
b o e k e n +

Libris boekhandel + Onze specialisaties zijn:
literatuur + reizen + kinderboeken + regionalia + gezondheid + zingeving

Rijksstraatweg 205 + 9752 BH Haren +
tel. (050) 534 40 13 + e-mail info@boomker.nl
www.boomker.nl

850 jaar Haren - Hoe oud is Haren werkelijk?

Op 12 maart hield provinciaal archeoloog Henny Groenendijk een lezing voor Old Go met de titel "**Hoe oud is Haren werkelijk**"?

Hieronder staat het verslag van deze avond.

De oudste vermelding van een onderdeel van de gemeente, Noordlaren, dateert van 1160 en is de basis van de viering van 850 jaar Haren, twee jaar geleden. Wil je verder teruggaan, dan zul je niet in de boeken maar in de bodem moeten kijken.

Haren

Prehistorie

Haren ligt op een smal staartje Hondsrug. Aan de oostkant stroomt de Hunze, aan de westkant de Drentse Aa. Hoe smal de Hondsrug hier is, is goed te zien bij de Rijksweg, ter hoogte van de Esserweg.

De prehistorische mens vestigde zich graag aan de flanken van de Hondsrug, dicht bij het zoete drinkwater voor mens en dier, maar hoog genoeg om geen last te hebben van de winterse overstromingen.

Zo'n plaats is de Middelhorsterweg. De naam zegt het al: **horst is hoge plaats**. De helling is duidelijk, de huizen aan de westkant van de weg liggen een slordige driekwart meter hoger dan die aan de oostkant. Aan de hoge kant is behalve een urn ook ijzer gevonden, zowel bruikbare smeedslakken als afvalslakken uit de eerste tot tweede eeuw na Christus. Het **ijzeroer** uit de Hunze onderging hier een eerste bewerking tot een smeedbaar halffabricaat dat elders, mogelijk in het wierdengebied, verder bewerkt werd. IJzer was een gewild product in de Romeinse tijd.

Haren als prehistorisch industriegebied!

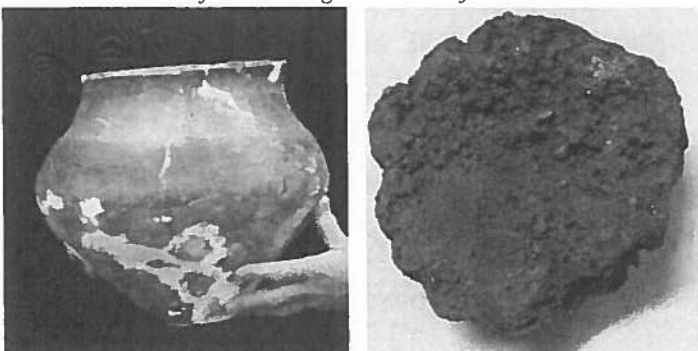
Soortgelijke ijzervondsten zijn gedaan in de stad en bij de Bloemert.

De Bloemert bleek een welvarende nederzetting, hier is luxe Romeins aardewerk uit noord Afrika aangetroffen.

De bewoning in de buurt van de Middelhorsterweg is nog ouder: bij tuinwerkzaamheden aan de Poorthofweg is een crematie-urn uit ± 800 voor Christus gevonden.

De urn, gevonden aan de Middelhorsterweg tijdens werkzaamheden in de tuin

Rechts: smeedbare ijzerslakken gemaakt van ijzeroer uit de Hunze

Middeleeuwen

Bij de uitvoering van het komplan Haren in 1996 gaf de gemeente Haren de archeologen de gelukkige suggestie om te gaan graven. Bij de eerste boring werd vlak onder de stoeptegels van het schoolplein van voormalige kleuterschool Het Eibernest esgrond aangetroffen. Dat belooft wat! Onder de es kunnen sporen van eerdere bewoning bewaard gebleven zijn.

Bij de opgraving werden paalgaten aangetroffen van drie opeenvolgende boerderijen op hetzelfde erf, daterend uit de periode 800-1400. De laatste boerderij had plaats voor 40 koeien. In Haren woonde in die tijd dus een grote boer. Behalve deze boerderijen zijn bijgebouwen en waterputten aangetroffen. Een van de waterputten bestond uit een uitgeholde eiken boomstam, die na analyse van de jaarringen tussen 664 en 680 geveld bleek te zijn. **Haren was al voor 700 een dorp!**

In de eerste helft van de dertiende eeuw is de dorpskerk gebouwd, oorspronkelijk gewijd aan de heilige Nicolaas. De kerk is niet buiten de bestaande nederzetting gebouwd, maar op grond die bij elkaar gesprokeld is uit de bestaande boerenerven. Uit reconstructie is gebleken dat een van de erven een stuk land heeft

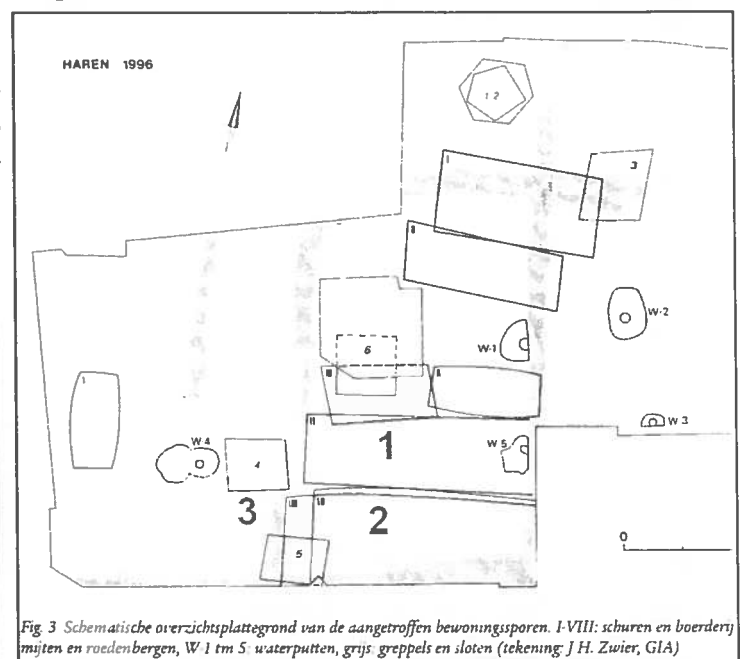

Fig. 3 Schematische overzichtplattegrond van de aangetroffen bewoningssporen. I-VIII: schuren en boerderij mijten en roedenbergen, W 1 tm 5: waterputten, grijs: greppels en sloten (tekening: J.H. Zwier, GIA)

Haren was al voor 700 een dorp!

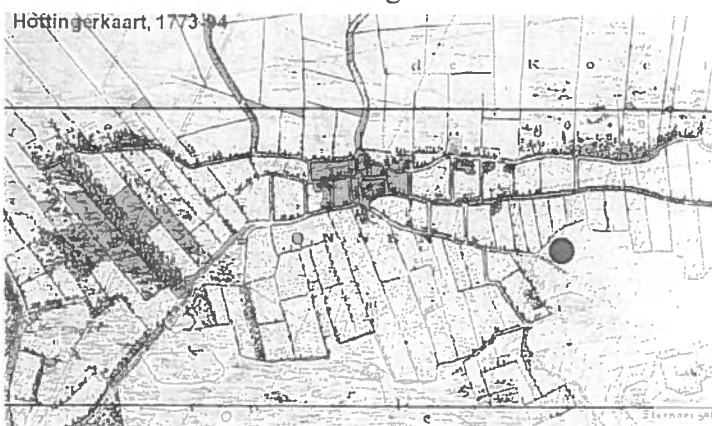
afgestaan voor de bouw van de kerk, een ander gaf een stuk grond voor de pastorie, een derde zorgde voor de kosterij. Een echte **DORPSkerk**. Waarschijnlijk heeft deze kerk, anders dan de kerk van Noordlaren, geen houten voorganger gehad.

(Aanvulling van de schrijver) De gulle gevers hadden het recht om de dorpspastoor te benoemen (collatierecht). In Wittewierum benoemde de bisschop van Münster de zoon van Ernestus, een man die hem een dienst bewezen had, als dorpspastoor; volkomen in strijd met het collatierecht. De bekende boeken Emo's reis (Dick de Boer) en Emo's labyrint (Ynskje Penning) beschrijven hoe zijn verzet tegen deze coup poging abt Emo naar de paus in Rome bracht.

Onnen

Onnen was oorspronkelijk groter dan Haren.

In Onnen (en Noordlaren) is de typische ladderstructuur van een Hondsrugdorp nog goed herkenbaar: een hoge en een lage weg, met daartussen blokvormige erven en dwarspaden. Haren, Helpman en Groningen hebben mogelijk diezelfde structuur gehad, maar die is dan onder de bebouwing verdwenen.

Onnen is bekend door het in 1927 opgegraven rijen-grafveld uit de 5^e-9^e eeuw na Chr, aan een pad naar de es. Het gaat om een grafveld zonder Christelijke kenmerken: er zijn bijgiffen en de overledenen liggen niet met het hoofd naar het oosten, richting Jeruzalem.

Er is in Onnen een veel ouder (2400 v Chr) en zeldzaam type graf aangetroffen: een bijenkorfgraf, een koepel uit gevlochten wilgentenen waaronder de dode gehurkt is bijgezet.

Pingo's en hunebedden

De Hondsrug ligt bezaaid met pingoruïnes, bijna ronde laagtes met een opstaand walletje er omheen. Meestal staat er water in, soms zijn ze gevuld met veen en af en toe liggen ze droog (de gletsjerkuil bij Borger).

Op kaarten zijn ze vaak goed herkenbaar als een rond meertje. In deze pingo's zijn bijlen en andere kost-

baarheden gevonden die daar waarschijnlijk als offer zijn achtergelaten. Het kan gaan om offers uit de nieuwe steentijd, maar ook uit later tijd.

In een pingo in Appelbergen zijn een Antonianusmunt (270-273 na Chr.) en twee mantelspelden uit het Neder-Elbegebied uit de 2^e á 3^e eeuw na Chr. gevonden.

Hunebedden bevinden zich vaak in de nabijheid van zo'n pingo. Gronings enige hunebed, dat van Noordlaren ligt op ongeveer 300 m. van een pingo.

de verdwenen hunebedden op de Glimmer es lagen bij een pingo.

Dan de vraag die scheidend bestuurslid Bonno ter Horst de hele avond intrigeerde:

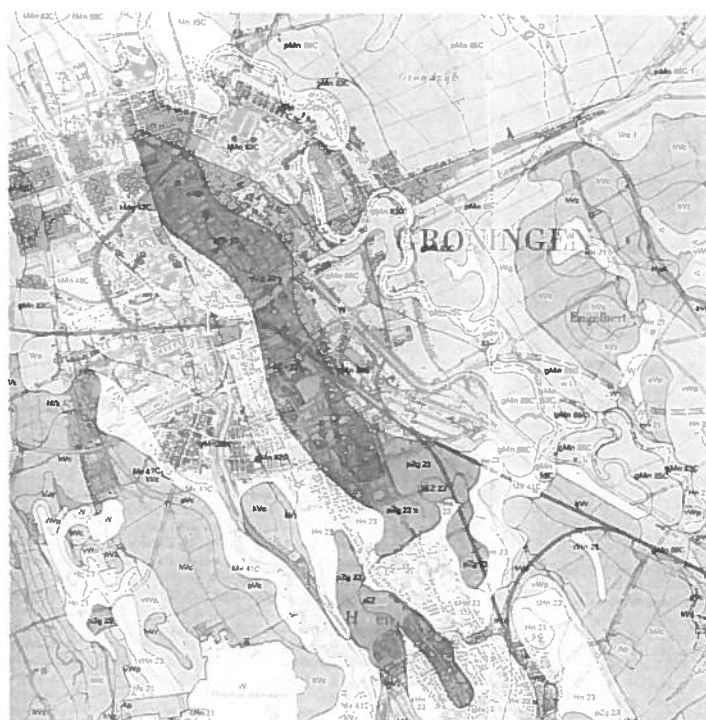
“Heeft Onnen een hunebed gehad?”

Het antwoord van de heer Groenendijk: er zijn in 1966 vondsten gedaan die daarop zouden kunnen wijzen, granietgruis dat deel kan hebben uitgemaakt van de vloer, pijlpunten als mogelijke grafgiften. De plaats bevindt zich in de buurt van een pingo. Als hier ooit een hunebed gelegen heeft moet er een inmiddels opgevulde kuil zijn achtergebleven. Grondradar kan zonder graven laten zien of de grond is omgewoeld. Met deze moderne techniek lijkt er inderdaad een kuil te zijn precies op de plaats van die eerdere vondsten.

Dus ja. Waarschijnlijk heeft Onnen een hunebed gehad.

Met deze verrassende conclusie werd een geslaagde avond besloten.

Ingrid Smit

Speelgoed Swarte: een begrip in Haren

De eerste echte speelgoedwinkel in Haren

Voor wie in de laatste dertig jaar opgroeide in Haren, was het een begrip: speelgoedwinkel Swarte. Bijna vijftig jaar geleden kwamen ze, vanuit Groningen in Haren wonen: Johan en Adri Swarte.

Beiden werkten toen in de sportzaak van Adri's vader: Willy Loos. Zodra winkelcentrum De Brinken werd gebouwd, kreeg het echtpaar de leiding over een eigen sportzaak in Haren. Het pand er tegenover bleef lang leeg en bij Johan en Adri rijpte het plan daar een speelgoedwinkel te beginnen.

De plannen werden in 1978 realiteit: speelgoedwinkel Swarte opende de deuren. De zaak was aangesloten bij de speelgoedketen Intertoys. De winkel bleek in een behoefte te voorzien. In Haren vonden de mensen het fijn geholpen te worden en deskundige adviezen werden op prijs gesteld. De combinatie met de sportzaak was wel teveel van het goede: die werd al gauw overgedragen aan anderen.

Zes dagen per week

Met veel plezier hebben Johan en Adri zich twintig jaar lang ingezet om in de speelgoedbehoefte in Haren te voorzien. Zeker zes dagen per week; de vrije maandagochtend werd besteed aan bijvullen en bestellingen bijhouden. En 's avonds en op zondag was er ook nog vaak wel iets te doen. 'Eigenlijk was de winkel constant in je gedachten', zegt Adri. In de maand december slokte de winkel hen helemaal op. Dan volgde ook nog het opmaken van de balans op 1 januari: alles moest geteld. Daarna op vakantie, maar het duurde altijd wel een week voor de winkel ver weg leek en de vakantie echt kon beginnen.

De mooiste herinneringen hebben Johan en Adri aan de persoonlijke contacten met de klanten en aan het dorps karakter van de winkel. Gingen er verscheidene kinderen naar een verjaardagspartijtje, dan kwamen de meesten een cadeautje kopen bij Swarte. Wilden er dan twee hetzelfde kopen, dan kon je ze dat vertellen en zo

voorkomen dat er twee kinderen met hetzelfde cadeau kwamen. Tijdens braderieën werden legowedstrijden georganiseerd met grote bakken lego en een deskundige jury: leuke succesvolle gebeurtenissen.

Ontwikkelingen

Johan en Adri Swarte hielden de ontwikkelingen goed bij, bezochten speelgoedbeurzen in binnen- en buitenland. De veranderingen volgden elkaar snel op, zeker toen de elektronica de speelgoedwinkel veroverde. Het publiek veranderde ook. Kinderen gingen vaker brutaal en minder wellevend gedrag vertonen. Ouders riepen hun kinderen niet altijd meer tot de orde. Het kwam ook vaker voor dat klanten prijskaartjes verwisselden of speelgoed meenamen zonder betalen. De Intertoysorganisatie kreeg steeds meer invloed. In de beginperiode bepaalde Intertoys 20% van het assortiment, dat aandeel werd almaar groter. Johan en Adri vonden het dan ook prima dat een van de drie kinderen, zoon Rob, de winkel wilde overnemen, samen met zijn vrouw Angela.

In 1998 zijn ze eruit gestapt, meteen ook helemaal. Indien nodig zouden ze nog wel een handje uitsteken. Maar toen Johan in de Sinterklaasdrukke weer op zijn oude post was, kon hij niets meer vinden en ook niet overweg met de nieuwe computerkassa. Er kwam een mevrouw een doosje lego uit de folder halen. Johan zocht zonder te vinden, moest het tot twee keer toe aan zijn zoon vragen. 'Bent u hier voor het eerst?' vroeg de klant. Johan is daarna nooit meer achter de toonbank gezien!

Einde van Speelgoed Swarte

Nog altijd is het leuk als ze mensen tegen komen die als kind in de winkel kwamen en die hen hartelijk groeten. Maar het is heerlijk om tijd te hebben voor andere dingen.

Fietsen werd een hobby. De situatie in speelgoedland werd niet rooskleuriger door de concurrentie van grote winkelketens als Kruidvat en Blokker. En Intertoys bepaalde de laatste jaren voor 100% het assortiment. Zo ben je geen baas meer in eigen winkel. Voor Rob en Angela raakte de aardigheid er af. Zij hebben de zaak overgedaan aan Intertoys en zijn enkele jaren geleden verhuisd naar Portugal, waar zij hun droom hebben gerealiseerd: op een landgoed vakantieappartementen bouwen. Johan en Adri komen nu alleen nog als klant in speelgoedwinkels. En tja, dan schudden ze weleens het hoofd over de deskundigheid van het personeel. Vragen ze bijvoorbeeld naar het traditionele Zwarte-pietspel, is het antwoord dat ze tegen Sinterklaas maar eens terug moeten komen!

Wil Legemaat

Dit verhaal verscheen in 2010 in het ANBO-blad Binding

Konings: al meer dan 100 jaar en tóch de blik op de toekomst

Konings Totaalinstallateurs heeft in 2011 haar honderdste verjaardag gevierd. Maar, er zou al in stad over een bedrijf Konings gesproken worden in 1908. Een medewerker van "Op de Hoogte" zal bij de archieven (Groninger Archieven en Kadaster) onderzoek doen naar de echte historie. Daarover in een volgend nummer meer.

Ondertussen heeft het bedrijf allerminst alleen maar oog voor het verleden.

Integendeel, alles draait om de toekomst. Volgens plan zal dit jaar worden begonnen met een forse uitbreiding van de winkel, sanitair, cv, extra ruimte voor nieuwe trends en toepassing van de nieuwste technieken, zoals ledverlichting.

Ook op het gebied van het installatie- en dakwerk gaat Konings met de tijd mee. De monteurs zijn op de hoogte van de nieuwste technieken en combineren dat met hun jarenlange ervaring. Wie een monteur van Konings in huis heeft, weet dat deze de kennis van het complete bedrijf achter zich heeft.

Konings heeft vertrouwen in de toekomst en laat zich niet ontmoedigen door de crisis. Ze hebben plezier in hun werk en bieden de klanten graag de beste service. Dat zijn prima garanties voor de toekomst waar de lezers van profiteren, meent eigenaar Dirk Jan Konings. "En als we eens iets niet helemaal goed doen, zullen we altijd direct onze fout herstellen."

Vrij naar E. van Westveen

Astoria Paviljoen Sassenhein Intermezzo

Astoria al meer dan 50 jaar van alle markten thuis:

Zalen, catering, partyservice, restaurant, cafetaria.

Intermezzo

een fraai horecabedrijf op een unieke locatie in Haren, midden in het centrum op het Raadhuisplein. Intermezzo beschikt over een groot en verwarmd terras waar u onder verschillende weersomstandigheden kunt genieten van diverse speciale dranken en gerechten

Paviljoen Sassenhein

volgens velen een van de mooiste plekken in Haren. Want waar kunt u zo heerlijk en relaxed vertoeven en uw feest, zakenparty of jubileum vieren te midden van het unieke natuurgebied Sassenhein.

Proef de ongekennde ambiance van het paviljoen Sassenhein, met een smaakvolle aankleding.

Wij hebben een duidelijke missie: een gastvrije plek om in een ontspannen sfeer lekker en betaalbaar te genieten. Wij beschikken over een ruime eigen parkeerplaats.

En: alle zaken zijn rolstoeltoegankelijk.

Konings
TOTAALINSTALLATEURS

Rijksstraatweg 208 - 210 9752 BR Haren
☎ 050 5344735 Fax 050 5344138
www.koningstotaalinstallateurs.nl

ASTORIA

H A R E N S I N D S 1 9 6 1

Rijksstraatweg 200
(050)5345200

Heeft u iets te vieren?

Twee sfeervolle zalen

**Partyservice-catering
op elke gewenste locatie**

Meer info zie onze website

www.astoria.nl

WIST U DAT WIJ KUNNEN **PRINTEN** ALSOF HET **GEDRUKT** STAAT?

Kerkstraat 32 (t.o. AH) • 9751 BD Haren • (050) 534 74 47 • www.drukkerijvanark.nl • info@drukkerijvanark.nl

DIGNO computers

Computers • Software • Reparaties • Netwerken

Rijksstraatweg 132 • 9752 BL Haren • Tel.: 050-5349965 • info@digno.nl • www.digno.nl